

הרב קוק – חלק ג'

נמשיך לראות מעט מדברי גדולי ישראל על הרב קוק זצ"ל:

מספר עוד הרב חרל"פ:

"ופעם אחת היה אחד מקרובי המשפחה זקוק לישועה, ורב גדול בחו"ל שהיה מקורב למשפחה הצטער מאוד על כך, וערך מכתב לכבוד קדושת מרן הרב זצ"ל (הרב קוק), שהוא מאמין באמונה שלמה שאם כבוד הרב היה מעתיר בעד אותו קרוב, בוודאי היה נענה מן השמים והישועה כבר הייתה באה, אלא שמתוך עבודתו (של הרב קוק) למען הכלל, הוא מסיח דעתו ממנו, ואינו פונה להעתיר בעדו. ואז, כשקיבל מהרב את המכתב שלח לקרוא לי במיוחד ואמר לי בזה הלשון: "אני מתפלא איך קלע הרב הוא אל המטרה, אבל מה אעשה אם אין לי זיקה אל הפרט, וכל מעייני נתונים להכלל..." ומוסיף הרב חרל"פ: ובבחינתו זו שהיה כולו כללי ולא פרטי עלה על כל בני דורו והיה משכמו ומעלה גבוה מכל העם.. אשרי הדור שהיה שרוי בתוכו..."

אכן, הרב היה 'כללי': עיקר מחשבותיו היו על ענייני הכלל, עיקר פעולותיו, רצונותיו וכתביו עסקו בענייני הכלל. תכונה זו, של עיסוק בענייני הכלל, היא תכונה המאפיינת גדולי עולם.

וכמו שכתב הרב קוק:

"גדולי הנשמה אינם יכולים להיות נפרדים מן הכללות היותר מקיפה. כל חפצם ושאיפתם היא תמיד- טובת הכלל כולו... לאושר של הכל הם מצפים, לאורה ולשמחה של הכל הם מייחלים"

(אורות הקודש ח"ב עמוד תמ"ב)

וכן כתב הרב קוק ב'אורות התורה' (יג,ג):

"תורת חוץ לארץ עוסקת בתיקון הנפש הפרטית... לא כן תורת ארץ ישראל, היא דואגת תמיד בעד הכלל, בעד כללות נשמת האומה. הפרטים מתכנסים בקרבה בכללה, הם מתעלים בעילויה ומתעטרים בעטרתה"

כלומר: תורת ארץ ישראל עוסקת בכלל. אין זה אומר שהפרטים זניחים ולא חשובים, הפרטים חשובים מאוד, אך הם יונקים את חשיבותם מתוך הכלל, מתוך היותם חלק מהכלל, חלק מעם ישראל.

לפי זה נוכל אולי לכנות את תורת הרב כ'תורת ארץ ישראל' מבחינה זאת, שעיקר תורתו עוסקת בכלל, אך מתוך הכלל ישנה משמעות וחשיבות גם לפרטים.

מספר ר' שבתאי בורנשטיין שאמר לו הגרי"מ חרל"פ:

"אני בא כעת מקרית משה, מצאתי את הרב קוק במצב של ייסורים נוראים, שאלתיו איך הוא מרגיש, ואמר לי שעל הייסורים בעצמם אינו מתרעם אלא מה שקשה לו לסבול הוא שהייסורים גורמים לפעמים להפרידו מדבקותו בה..."

סיפור דומה מספר ר' שמואל קוק, אחיו של הרב:

"בימים האחרונים לחייו, כשהיה על ערש דווי, מצאתיו בוכה. שאלתיו: 'על מה אתה בוכה, על הייסורים הנוראים?' השיב הרב 'לא על אלה אני בוכה, אלא על המחשבות וההגיונות המתרוצצים במוחי, ואין לאי ידי עתה לרושםם"

גודל הדבקות של הרב ומחשבותיו בעניינים עליונים ונשגבים, לא סתרו את גודל דקדוקו וזהירותו בפרטי פרטים של הלכה.

נביא כאן מעט דוגמאות:

מספר הרב צבי יהודה קוק (לשלשה באלול): פעם התארח הרב קוק באיזו אכסניה ונקבה בעלת הבית במחיר גבוה שניתן היה להפחיתו על ידי מיקוח עם בעלת הבית. אך הרב לא התמקח. כששאלוהו אחר כך מדוע לא התמקח, ענה "וכי מה שאמרו חז"ל אל תרבה שיחה עם האשה לא כדאי הוא לוותר לה בשביל זה חצי רובל?"

מספרים על הרב ש'היה נזהר מהכנסת אצבעות היד בין אבני הכותל' (חשש שייחשב ככניסה בטומאה להר הבית).

'במקום אחד כבדוהו בכוס תה, וחשש על הכלים אם נטבלו, אך לא רצה להעליב, ולכן שתה מתוך הצלחת הקטנה שהיא בכלל כלי חרס שאינם צריכים טבילה'.